

A Primo használata a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központban

A rendszer általános jellemzői

A Primo szolgáltatás az Ex Libris, a ProQuest Company¹ cégegyüttes portfóliójának része. A rendszer magyarországi forgalmazója és egyben a terméktámogatást adó cége az Ex-Lh Kft.²

A Primot jellemzően felhőalapú szolgáltatásként vehetik igénybe az egyes könyvtárak és információ-közvetítő intézmények online szolgáltatásaik fejlesztése érdekében. A szoftver a *discovery and delivery* rendszerek körébe tartozik, és azok összes kutatástámogató megoldásával rendelkezik. Ezen rendszerek legfőbb jellemzője, hogy különböző intelligens keresési technikák és eszközök használata révén minden eddiginél nagyobb hangsúlyt fektetnek az információ feltárásának és felfedezésének mozzanatára, függetlenül annak hordozójától, illetve ezzel párhuzamosan – mintegy az információkereső folyamat eredményeként – „gondoskodnak” a könyvtár jogosultságainak megfelelően az információt tartalmazó dokumentumváltozatok (metaadat, hangzó-, képi-, multimédia-dokumentumok, absztraktok és teljes szövegek) felhasználó elé történő „szállításáról” is. További fontos tulajdonságuk az ún. *egyponos keresés* biztosítása, amely révén lehetőség van egyidejűleg elérni a könyvtár összes gyűjteményét (legyen szó akár a könyvtár online katalógusáról, a könyvtár által előfizetett adatbázisokról, illetve annak különböző digitális vagy elektronikus gyűjteményeiről). Többségük *központi indexszel* rendelkezik (ez a Primo esetében a PCI – Primo Central Index), amely nemcsak több millió közvetlen rekordkapcsolatot jelent, hanem jelentősen meggyorsítja a keresés folyamatát is. Általában a *szabványok széleskörű támogatása* (pl.: MARC, DC, OpenSearch, OAI-PMH stb.) jellemzi őket, amely révén mintegy platform-független szolgáltatásként a legkülönfélébb rendszerekkel való együttműködést tudják megvalósítani.³ Fontos jellemzőjük a találatok *relevancia* szerinti rendezése, továbbá az úgynevezett *faceták* alkalmazásával az adott esetben több tízezres találati halmaz különböző szempontok szerinti rendezése, szűkítése, illetve ezt felhasználva új keresések ajánlása a felhasználóknak. Természetesen mindezen szolgáltatásokat felhasználóbarát és modern felületeken nyújtják, teret engedve a közvetlen felhasználói közreműkö-

¹ <http://www.exlibrisgroup.com> (Utolsó letöltés: 2016. október 9.)

² <http://www.ex-lh.hu/site/index.php/HU> (Utolsó letöltés: 2016. október 9.)

³ Ez az MTA KIK esetében – ahogy arról még lesz szó – az ALEPH, SFX, MetaLib, ADAM, JaDoX és EPrints szoftverek „együttkezelését” jelenti.

désnek is, például a rekordokhoz kapcsolódó kommentek, értékelések, címkézések formájában.⁴

A Primo bevezetése az MTA KIK-ben

A rendszer elindítására könyvtárunkban 2015 novemberében került sor, amelyet azonban mintegy 1 éves előkészítő fázis előzött meg. Ennek során a könyvtári igények megfogalmazása bizottsági munka keretében folyt, amelynek tagjai az Olvasószolgálati és Szakinformatikai Osztály munkatársai, illetve a könyvtári honlap felelősei voltak. Az igények közvetítése az Ex-Lh Kft. felé, a cég konfigurációt végző munkatársaival való folyamatos kapcsolattartás és a rendszerdokumentáció megismerése a Szakinformatikai Osztály feladata volt. A szükséges tesztelesekre kibővített munkatársi körben – törekedve lehetőleg minél több, elsősorban olvasószolgálatos kolléga bevonására – került sor.

Alapvetően két területre koncentrált a munka: egyrészt a formai-technikai problémák megoldására, másrészt a kívánatos tartalmi működés kialakítására.

A formai-technikai problémák közül elsőként a Primo kezdőképernyő tartalmának és megjelenésének kialakítására került sor. Megegyezés született arról, hogy a Primo lesz a könyvtár szolgáltatási felülete. Ennek kapcsán meghatározásra került, hogy az MTA KIK honlapjáról mik kerülnek (önállóan vagy megosztva) át az új felületre: a könyvtári szolgáltatásokkal kapcsolatos hírek, aktualitások mellett a dokumentum-előkészítés (lefoglalás) igénylése, az adatbázis, e-folyóirat, e-könyv A-Z listák, a keresési csoportok (scope-ok) részletes leírásai és egyéb tájékozódást, keresést segítő funkciók (linkgyűjtemény, könyvjárló) kaptak helyet az oldalon. Fontos alapelv volt, hogy az új felület színvilágának, dizájnelemeinek meg kell egyezniük a könyvtári honlap kialakításával. Ennek megfelelően lettek megtervezve a honlap fejlécének képi elemei is. Tudva, hogy napjainkban egy jól megválasztott elnevezés nagyban befolyásolhatja egy rendszer bevezetésének sikerességét, csak hosszas mérlegelés után történt meg a névadás. A MTA KIK Primoja végül a *metakereső* szó és a könyvtár nevének rövidítéséből a M[e]TAK elnevezést kapta.

A munka következő szakaszában a szerkezeti elemek igazítására, a rendszer működése során használt üzenetek hibáinak javítására, a fordítások véglegesítésére, a különböző karakterkódolási problémák kiküszöbölésére került sor. A különböző rendszerfunkciók (beállítások, mentések, értesítések) és a kényelmi szolgáltatások (pl. e-polc használat, előjegyzés) működésének ellenőrzése sem maradhatott el.

Tartalmi szempontból az első lépés annak meghatározása volt, hogy mely gyűjteményeket, adatbázisokat, és milyen csoportosításban akarunk kereshetővé

⁴ A közös jellemzők részletes ismertetését l.: Dávid Adrienn: Hol tart a következő generációs katalógus? 260 amerikai és kanadai egyetemi könyvtár online katalógusának vizsgálatát bemutató tanulmány. = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 62. évf. 2015. 1. sz. 28–31.

tenni a Primoval. A könyvtári katalógus és repozitórium (REAL – EPrints), valamint az előfizetett adatbázisok mellett az akadémiai intézetek, az országos, nagy könyvtárak katalógusaiból, valamint az Akadémiai Könyvtár és partnerei által létrehozott digitális Képkönyvtár (JaDoX) adataiból került kialakításra egy-egy keresőcsoport (scope). Ezek mellett természetesen az összes gyűjteményben egyszerre történő keresésre is lehetőség van a *Keresés mindenben* opcióval. Folyamatos tesztelésekkel ellenőriztük az adatok megjelenítésének pontosságát, azok könyvtári adatbázissal való egyezőségét, a megfelelő indexelést és visszakereshetőséget. Az ellenőrzési folyamathoz kapcsolódóan fontos lépés volt a Primo-rekordok belső szerkezetének megismerése. A rendszer a beérkező, különböző szabványok alapján készült, eltérő felépítésű külső rekordokból egy egységes szerkezetű belső, úgynevezett PNX-rekordot⁵ hoz létre, s ezt használja aztán az adatmegjelenítés és az indexelés során. A rekordok szekcióiból,⁶ a szekciók adatmezőiből épülnek fel, az adatmezők pedig minden nagy szabvány adatstruktúrájával megfeleltetésben vannak (így például a MARC21 szabvány esetében is a leggyakrabban használt MARC-mezők megfeleltetését tartalmazza a rendszer). Ezenfelül minden szekcióban további 50 db úgynevezett lokális mező definiálható az esetleges egyedi adatmegjelenítésre és indexelési igényekhez. Az MTA KIK-ben a mezőmegfeleltetések ellenőrzése és finomítása még folyamatban van, hogy minél pontosabb és hatékonyabb megjelenítést és visszakereshetőséget biztosíthassunk. Az alábbi táblázatban néhány, könyvtárunkban alkalmazott mezőpárosítás látható:

Szekció	PNX-adatmező	MARC 21 adatmező
Display	Creator	100 abcdejqu; 110 abcde; 111 abcdn
	Title	245###\$Sabfgknp; 130###adflmnoprs
	Subject	minden 6xx mező
Search	creatorcontrib	100, 110...245\$\$c, 505, 508, 7xx, 8xx
	Description	520\$\$a
	ISBN	020az
Facets	Language	008/35-37. + 041\$\$a,d,e
Browse	Author	1xx, 7xx, 8xx

1. táblázat. PNX- MARC-mezők megfeleltetése (MTA KIK Primo)

⁵ A rövidítés feloldása: Primo Normalized XML. A PNX-rekordot egy showPnx nevű Chrome-bővítmény segítségével lehet megjeleníteni. A bővítmény letölthető pl. innen: <https://chrome.google.com/webstore/detail/showpnx-for-exlibris-prim/nnibcklgecdkccoecjdoadbkifm djc#> (2016. október 4.)

⁶ Az egyes szekciók a bibliográfiai rekordokban rögzített adatok különböző felhasználási „területeit” jelölik (pl.: Display=Részletes megjelenítés, Search= a Keresési index, Browse= Bőngészés, Facets= Facetták stb.)

A tesztelési időszakban jó néhány újszerű – a „hagyományos” könyvtári katalógustól eltérő – megoldással és nehezen kezelhető hibával is szembe kellett néznünk. A teljesség igénye nélkül néhány ezek közül: Primoban a könyvtári katalógus indexelése nem a könyvtári rendszerben (Aleph) kialakított paraméterek szerint történik;⁷ problémát jelentett a bibliográfiai rekordokhoz kapcsolódó digitális rész-objektumok (címlap, tartalomjegyzék), ill. MetaLib-es kapcsolaton alapuló rekordkapcsolatok (katalógustétel) „teljes szöveggént” való megjelenítése;⁸ a 856-os MARC-mező eltérő működése az Aleph-ben és a Primo-ban;⁹ egyelőre még mindig nem megoldott a kikölcsönzött és a nem-hozzáférhető státusz egy speciális változatának ugyanazon kategóriába sorolása;¹⁰ a dokumentumtípusok meghatározásának forrása nem a katalógusrekordok FMT-mezője, hanem az LDR és 008-as mezők, így a Primoban való helyes megjelenítés érdekében újra kell gondolni azok használatát a katalogizálás során.

A bevezetési szakasz előkészítési és tesztelési munkái nagyon sok új ismeretet és tapasztalatot adtak a könyvtárosoknak. Fontos tanulság volt, hogy a rendszerben rejlő lehetőségek minél nagyobb fokú kihasználása érdekében a könyvtárosoknak törekedniük kell a rendszerrel kapcsolatos fellelhető technikai anyagok megismerésére, az alapos, sokrétű tesztelésre, és ezek alapján a folyamatos konzultációra a szolgáltató cég munkatársaival.

A Primo működése az MTA KIK-ben

A tesztelési időszak végére sikerült az elképzeléseinknek megfelelő megjelenítést és – néhány hibától eltekintve – megfelelő, a szolgáltatásokat hatékonyan támogató működést kialakítani. A megmaradt hibák javításán, valamint a felmerülő szolgáltatásbővítő igények kezelésén folyamatosan dolgozunk. Az alábbiakban a működés bemutatásán keresztül szeretném ismertetni az elért eredményeket.

Az előzőekben már szó volt a nyitóoldal kialakításának koncepciójáról és annak szerkezetéről. A működés szempontjából a kezdőoldal legfontosabb eleme a felső harmadban található keresődoboz. A felhasználónak itt van lehetősége egyetlen keresőmezőben lekérdezni az egyes keresőcsoportokban meghatározott adatbázisokat (vagy akár a teljes gyűjteményt: *Keresés mindenben*). A keresőkifejezés(ek) megadása – amely során az ismert logikai operátorokat,

⁷ A keresést nem az ALEPH index-táblái vezérlik, hanem a Primo saját indexelési eljárása, ami a fentebb már tárgyalt PNX-MARC21 megfeleltetésen alapul.

⁸ A rész-objektumok vonatkozásában a problémát sikerült kezelni, de a távoli katalógusok tételeire mutató kapcsolatok továbbra is „teljes szöveggént” jelennek meg a Primo felületén.

⁹ ALEPH-ben a 856-os mező első indikátorával (4) jelezni lehet, hogy a mezőben megjelenített webcím a 'http' protokollt használja, így azt már a linkbe nem kellett beleírni. A Primo-nak viszont „szüksége” van a protokoll megjelenítésére a címben, mert anélkül hibás címként értelmezi.

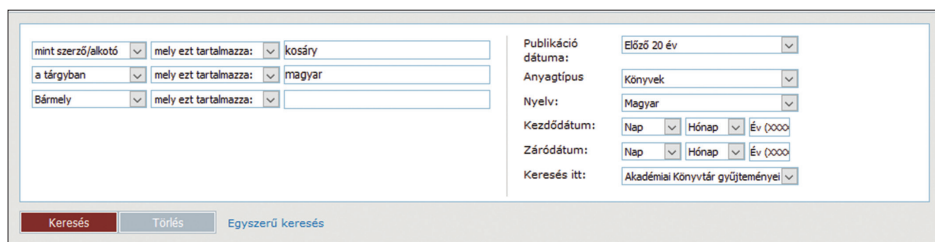
¹⁰ *Kiadva innen* státuszban jelenik meg mindkettő. A probléma megoldásához a példányrekordokban használatos feldolgozási státuszok szerepét kell meghatározni a Primo számára.

illetve helyettesítő karaktereket is használhatja –, és a megfelelő scope¹¹ kiválasztása után indulhat a keresés.

1. ábra. A nyitóoldal és a keresődoboz

Az egyszerű keresés mellett lehetőség van összetett és böngésző lekérdezésre is. A részletes keresésnél már több mezőt használhatunk egyidejűleg, továbbá különböző szűkítési lehetőségek állnak rendelkezésünkre.¹²

2. ábra. A részletes keresés mezői

¹¹ Az *Akadémiai Könyvtár gyűjteményei* csoport az Aleph-katalógus, ill. a REAL dokumentumait tartalmazza, míg a REAL ezenkívül külön csoportként is szerepel. Az Aleph-adatok frissítése minden éjszaka megtörténik. A Primo Dublin Core formátumú exporként veszi át a REAL-rekordokat. Az *Adatbázisok* csoport közvetlenül a PCI-t (Primo Central Index) használja, míg a többi keresőcsoport a MetaLib nevű rendszeren keresztül, annak beállításait használva érkezik a Primoba.

¹² Esetükben, ahogy azt a 2. ábra is mutatja, három keresőmező áll a felhasználók rendelkezésére, továbbá a publikáció dátumára, anyagtípusára, nyelvére is szűkíthetünk. Emellett természetesen keresőcsoportot is választhatunk.

Böngészésnél négy listából (tárgyszó, szerző, cím és raktári szám) választhatunk, majd a lista tételeire kattintva juthatunk a részletes leíráshoz és a példány-adatokhoz.

The screenshot shows a search interface with a dropdown menu set to 'Tárgyszó szerint' and a search box containing 'pszichológia'. Below the search bar are buttons for 'Böngészés' and 'Egyszerű Keresés'. The main content area displays the search results for 'pszichológia' in a list format.

Rekordok száma	Bejegyzés
1	pszichológia -- érzékelés -- érzés
1	pszichológia -- filozófia -- lélek -- élet -- halál -- gyászolás
2	pszichológia -- képesség -- tehetség
1	pszichológia -- mélylélektan -- pszichoanalízis
1	pszichológia -- pszichoanalízis -- identitás
1	pszichológia -- tudat -- személyiség-lélektan -- identitás

3. ábra. Böngészés

A keresés után elsőként egy rövid formátumú *találati listában* jeleníti meg a rendszer a releváns rekordokat. A lista tetején a keresőkifejezéssel kapcsolatos találatok számát láthatjuk.¹³ A találatok rendezésének elve a relevancia, a fontosság.¹⁴ A Primoban a relevancia bonyolult algoritmusok alapján határozódik meg, amelynek bizonyos vonatkozásait befolyásolni lehet a MARC-mezők egymáshoz való viszonya alapján.¹⁵ A találati listában az egyes tételek legfontosabb bibliográfiai adatai jelennek meg – szerző, cím, kiadási év – a dokumentumtípusra utaló ikonokkal együtt. Közvetlenül alattuk

¹³ Az egy oldalon megjelenő találatok száma az összes keresőcsoport vonatkozásában 50 db. A MetaLibes forrásokat tartalmazó keresőcsoportok esetében ezen túl – relevancia alapján – még egy úgynevezett „első körös” találati kört is meghatároz a rendszer, amely minden érintett adatbázisból maximum 30 db rekordot tartalmaz. Természetesen lehetőség van ezen találati halmaz bővítésére is a *Több találat megjelenítése?* gombra kattintva. Az új tételek külön jelzést kapnak a találati listában (4. ábra).

¹⁴ Ezenkívül dátum, szerző és cím szerinti rendezésre van lehetőségünk.

¹⁵ Az úgynevezett boostingolással (vagy boosterolással) különböző értékeket lehet adni a releváns MARC-mezőknek (Szerző, Cím, Tárgyszó), amivel befolyásolni lehet egy rekord – a keresőkifejezés és az adott MARC-mező egyezősége alapján – találati listában elfoglalt helyét. Ezenkívül lehetőség van a helyi rekordok előnybe részesítésére is a távoli tételekkel szemben.

látható a mű elérhetőségére vonatkozó információ (pl.: Hozzáférhető itt, Kiadva, Online forrás). A könnyebb átláthatóság és kezelhetőség érdekében a rendszer a részben megegyező adatokkal rendelkező rekordokat csoportosítja.¹⁶ A csoportosított rekordokból a találati listában egy kerül kiemelésre, a többi a *További változatok* (vagy *Verziók megtekintése*) gombokra kattintva lehet megnyitni (5. ábra).

The screenshot shows a search results page with the following elements:

- Search Summary:** Találatok 159 (innen: 260) Találat --- MTA közös Rendezési elv: 1-50 → kereső Fontosság v
- Filters:** Csak ezeket mutassa Online források (2) | Hozzáférhető (40)
- Result 1:**
 - Title:** Kosáry Domokos, az Agrártudományi Egyetem tudományos szervező könyvtárigazgatója
 - Author:** Erzsébet Koósné Török 1952-; Krisztina Bognár; Renáta Ács; Szent István Egyetem Gödöllő
 - Year:** 2015
 - Source:** Akadémiai Könyvtár
 - Availability:** Hozzáférhető itt: MTA KIK (BC-103.303)
 - Actions:** Előjegyzés Pédányok Részletek Szolgáltatások
- Result 2:**
 - Title:** Kosáry Domokos, a tudományos szervező könyvtárigazgató
 - Author:** Gyula Walleshausen 1923-2010 Szent István Egyetem Gödöllő
 - Year:** 2009
 - Source:** Akadémiai Könyvtár
 - Availability:** Online hozzáférés. A könyvtár fizikai példánnyal is rendelkezik.
 - Actions:** Online forrás Előjegyzés Pédányok Részletek Szolgáltatások
- Result 3:**
 - Title:** Európa vonzásában emlékkönyv Kosáry Domokos 80. születésnapjára
 - Author:** Glatz Ferenc; Kosáry Domokos
 - Year:** 1993
 - Source:** Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet Budapest
 - Source:** MTA Nyelvtudományi Intézet Könyvtár - Akadémiai Könyvtár - MTA BTK Zenetudományi Intézet - MTA BTK Történettudományi Intézet
 - Availability:** Teljes szöveg hozzáférhető
 - Actions:** Online forrás Pédányok Részletek Szolgáltatások
- Result 4:**
 - Title:** Kosáry Domokos
 - Author:** Zsuzsa G. Fábri s. a

4. ábra. Első körös találati lista

The screenshot shows a search results page with the following elements:

- Result 1:**
 - Title:** Széchenyi : a magyar nép gyermekeinek
 - Author:** Jenő Andrásy István Széchenyi 1791-1860; János Arany 1817-1882
 - Year:** 1909
 - Source:** Akadémiai Könyvtár - Akadémiai Könyvtár
 - Availability:** Hozzáférhető itt: MTA KIK (150.766) (több gyűjteményben is)
 - Actions:** Előjegyzés Pédányok Részletek Szolgáltatások
- Result 2:**
 - Title:** Közös célok, érdekek és értékek : Széchenyiek és Zamoyskiak : [Széchenyi és Zamoyski konferencia, Zamość, Esztergom]
 - Author:** Széchenyi Emlékbizottság
 - Year:** 2011
 - Source:** Akadémiai Könyvtár
 - Availability:** Hozzáférhető itt: MTA KIK (BA-063.022)
 - Actions:** Előjegyzés Pédányok Részletek Szolgáltatások
- Result 3:**
 - Title:** Széchenyi István
 - Author:** István Széchenyi 1791-1860 András Gergely
 - Year:** 1998
 - Source:** Akadémiai Könyvtár
 - Availability:** Hozzáférhető itt: MTA KIK (015.975)
 - Actions:** Előjegyzés Pédányok Részletek Szolgáltatások
 - Additional Info:** További változatok: 2 db
- Result 4:**
 - Title:** Széchenyi emlékezete : ünnepi beszéd
 - Author:** Ferenc Fenyvessy 1855-1903
 - Year:** 1891
 - Source:** Akadémiai Könyvtár - Akadémiai Könyvtár - Akadémiai Könyvtár
 - Availability:** Hozzáférhető itt: MTA KIK (249.842)
 - Actions:** Előjegyzés Pédányok Részletek Szolgáltatások
- Result 5:**
 - Title:** Az országos Széchenyi mozgalom kis kátéja
 - Author:** Széchenyi Társaság
 - Year:** 1936
 - Source:** Akadémiai Könyvtár
 - Availability:** Példányok ellenőrzése
 - Actions:** Előjegyzés Részletek Szolgáltatások

5. ábra. Találati lista – csoportosítás

¹⁶ Primoban a csoportosítás az FRBR-modell (Functional Requirements for Bibliographic Records) alapelvei szerint történik.

A fentiek mellett további *szolgáltatások* érhetők el a rövid formátumú megjelenítésből. A *Részletek* alatt egyrészt a bővebb bibliográfiai leírást találjuk,¹⁷ másrészt a *Linkek* ablakból a könyvtári katalógushoz, a tételhez kapcsolódó objektumokhoz vagy éppen a teljes szöveghez juthatunk el. A *Példányok* fül alatt van lehetőségünk a részletes elhelyezési adatokat megtekinteni.¹⁸ A rendszerbe való bejelentkezés után, innen és az *Előjegyzések* fül alól is kezdeményezhetjük a példány előjegyzését.¹⁹ A *Szolgáltatások* alatt az SFX linkfeloldásai érhetők el, amelyek révén az adott mű további elérhetőségeit fedezhetjük fel.

6. ábra. A tételhez kapcsolódó szolgáltatások és a Részletek ablak

A Primo ún. *facetták* révén meghatározott szempontok alapján csoportosíthatja a teljes találati listát, jelentősen megkönnyítve a felhasználó dolgát. A facetták a találati lista bal oldalán helyezkednek el, esetünkben a *gyűjtemény*, *létrehozás dátuma*²⁰, *nyelv*, *téma* és *alkotó* lehetőségek vannak definiálva. Ezenkívül a találati halmazra építve szerző és tárgyszó alapján a témához illeszkedő új kereséseket is ajánl a rendszer. A nyitólapon egy-egy facettában néhány tétel jelenik meg, míg a *További opciók* linkre kattintva az egy csoporton belüli összes előfordulást látjuk.

¹⁷ Az alapadatok mellett itt már megtaláljuk a tárgyszólistát, vagy éppen a nyelvre, formátumra vonatkozó adatokat.

¹⁸ Például raktári jelzet, vonalkód, példánystatusz.

¹⁹ Az előjegyzés során csak az átvétel helyét kell meghatározni (Kölcsönzőpult, Olvasóterem).

²⁰ Ebben a facettában normalizálva sorolja be a találati listában szereplő dátumokat a rendszer. Az 1899 előtti dátumokat századra (1826 → 1800), az 1900–1949 közötti évszámokat tizedre (1933 → 1930) kerekíti, az 1950 utániakat viszont változatlanul hagyja a rendszer.

The screenshot displays the Primo search results page. On the left, there are several faceted search filters:

- Keresés finomítása** (Refine search):
 - Cyjtemény** (Collection): Keleti gyjtemény (1), MTA KIK (81), Repozitrium (REAL) (6). [További opciók v](#)
 - Létrehozás dátuma** (Creation date):
 - Enél: Eddig: [Szűrés](#)
 - 1967-1980 (18)
 - 1981-1993 (29)
 - 1994-2003 (26)
 - E dátum után: 2003 (26)
 - E dátum előtt: 1967 (21)
 - [További opciók v](#)
 - Nyelv** (Language): Angol (6), Francia (6), Magyar (91), Nem definiált (4), Német (2), Olasz (1), Többnyelvű (1). [További opciók v](#)
 - Téma** (Subject): D0 History (General) / történelem

On the right, the search results are listed:

- Kosáry Domokos, a tudományszervező könyvtárigazgató**
Gyula Wallehausen 1923-2010 Szent István Egyetem Gödöllő **Kosáry** Domokos Könyvtár és Levéltár 2009 Akadémiai Könyvtár
● **Online hozzáférés. A könyvtár fizikai példánnyal is rendelkezik.**
[Online forrás](#) [Előjegyzés](#) [Példányok](#) [Részletek](#) [Szolgáltatások](#)
- Dr. Kosáry Domokos történész, akadémikus életének és munkásságának bemutatása**
Éva Szrenka Magyar Történelmi Társulat Szegedi História Klub 1990 Akadémiai Könyvtár
● **Hozzáférhető itt:** MTA KIK Külső raktár (888.246)
[Előjegyzés](#) [Példányok](#) [Részletek](#) [Szolgáltatások](#)
- Magyar évszázadok tanulmányok Kosáry Domokos 90. születésnapjára**
Mánia Ormos 1930- 2003 Akadémiai Könyvtár
● **Hozzáférhető itt:** MTA KIK (039.547)
[Előjegyzés](#) [Példányok](#) [Részletek](#) [Szolgáltatások](#)
- Kosáry Domokos levele(i) Nagy Péternek**
Domokos Kosáry 1978-2003 Akadémiai Könyvtár
● **Példányok ellenőrzése**
[Előjegyzés](#) [Részletek](#) [Szolgáltatások](#)
- Kosáry Domokos levele(i) Varga Mariannának**
Domokos Kosáry 2003 Akadémiai Könyvtár
● **Példányok ellenőrzése**
[Előjegyzés](#) [Részletek](#) [Szolgáltatások](#)
- Kosáry Domokos levele(i) Zádor Annának**
Domokos Kosáry 1985 Akadémiai Könyvtár
● **Példányok ellenőrzése**

7. ábra. Facetták

A szoftver számos kényelmi szolgáltatást nyújt a felhasználóknak. Lehetőség van például a találatok egyenkénti és csoportos (teljes találati lap) mentésére, a keresőkérdés mentésekor témafigyelés beállítására, a találati listában megjelenő tételek nyomtatására vagy e-mailben való elküldésére, bibliográfiai szerkesztőprogramba (pl. EasyBib) exportálására, a rekord állandó linkjének (permalink) lekérésére, vagy a bibliográfiai adatokból különböző típusú idézetek szerkesztésére.

Bejelentkezés után igénybe vehetjük a rendszer *e-Polc* szolgáltatásait a keresés során elmentett dokumentumaink kezelésére, a kölcsönzési adataink ellenőrzésére, vagy saját adatbáziscsoportok kialakítására. A kereséskor elmentett tételeinknek a *kosárban* mappákat hozhatunk létre, amelyekkel tematikusan szortírozhatjuk őket a könnyebb áttekinthetőség érdekében. A tételeket egyesével, illetve csoportosan is menedzselhetjük innen is. Figyelemmel kísérhetjük kölcsönzéseinket, előjegyzéseinket és pénzügyi adatainkat, lehetőségünk van kölcsönzéseink meghosszabbítására. Szintén az e-Polc-on tudunk az adatbázis A-Z listából választva saját adatbáziscsoportokat kialakítani, amelyek aztán a további keresések során önálló keresési tartományként működnek.

Típus	Szerző	Cím	Hozzáadva
☐ Könyv	Jung, Carl Gustav 1875-1961	Beszélgetések és interjúk	06/10/15
☐ Könyv	Jung, Carl Gustav 1875-1961	General bibliography of C. G. Ju...	06/10/15
☐ Könyv	Stern, Paul J.	Carl Gustav Jung Prophet des U...	06/10/15
☐ Könyv	Malyszek, Tomasz	Ästhetik des Schmerzes Literari...	06/10/15
☐ Könyv	Jung, Carl Gustav 1875-1961	"Ma vie" souvenirs, rêves et pé...	06/10/15
☐ Könyv	Jung, Carl Gustav 1875-1961	C. G. Jung im Gespräch Intervie...	06/10/15
☐ Könyv	Jung, Carl Gustav 1875-1961 Pa...	Naturerklärung und Psyche	06/10/15
☐ Könyv	Jung, Carl Gustav 1875-1961	A pszichoterápia gyakorlata	06/10/15

8. ábra. A Primo e-Polca

Miben kereshetek?

- Akadémiai Könyvtár gyűjteményei:
 - MTA KIK összesített katalógusa
 - Nyomatott folyóiratok
 - Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteményének dokumentumai
 - Keleti Gyűjtemény dokumentumai
 - A könyvtár repozitórium (REAL)

Akadémiai Könyvtár gyűjteményei

- Akadémiai Könyvtár gyűjteményei
- MTA közös kereső
- Magyar könyvtárak katalógusa
- Akadémiai Könyvtár repozitórium (REAL)
- Képkönyvtár
- Adatbázisok
- Keresés mindenben
- Jelenleg kiválasztott adatbázisok**
- Pedagógia

9. ábra. Saját keresőcsoport a keresési tartományok között

Záró gondolatok

Úgy gondolom, hogy egy megfelelő discovery rendszer megtalálása és alkalmazása, a felhasználói és technológiai igények nagymérvű megváltozása következtében fontos és elengedhetetlen lépés minden fejlődni kívánó könyvtár életében. A döntés nem kis kockázattal jár: vajon a nem kis anyagi áldozatok árán megszerzett rendszer beváltja-e a hozzáfűzött reményeket? Képes lesz-e általa a könyvtár hatékonyan menedzselni elektronikus szolgáltatásait? Elnyeri-e a felhasználók tetszését?

Az elmúlt közel másfél év tapasztalatai alapján az a személyes véleményem alakult ki, hogy – bár jelenleg is dolgozunk a hibák javításán és bizonyos szolgáltatások hatékonyabbá tételén, valamint további lépéseket kell tennünk a rendszer nagyobb használói elfogadottságáért – a Primo jó választásnak bizonyult az MTA KIK-ben. A rendszer képes az egyik legnagyobb tudományos szakkönyvtár információs vagyónának hatékony kezelésére, és annak eredményes közvetítésére a felhasználók felé.

Rezümé

A Primo egy felhőtechnológián alapuló *discovery and delivery* rendszer, amely képes biztosítani a könyvtári gyűjtemények teljes körű és intuitív visszakereshetőségét. Az MTA KIK közel 1 éves bevezetési fázis után 2015 novemberében nyitotta meg a rendszer használatát felhasználói előtt. A tesztidőszak alatt megoldásra kerültek a legfontosabb technikai és tartalmi problémák. A szolgáltatás nyitóoldala egyben a könyvtár szolgáltatási felülete is. Ennek megfelelően az aktualitás hírek mellett a keresőrendszerekkel és a dokumentumszolgáltatással kapcsolatos információk kaptak helyet az oldalon. A kereséshez hat keresőcsoport lett meghatározva: a könyvtár katalógusa, képkönyvtára, repozitórium és előfizetett adatbázisai (illetve egyéb szabadon elérhető források) mellett az akadémiai intézetek és fontosabb országos katalógusok rekordjai, rész- és teljes szövegű dokumentumai kereshetők le a rendszerben. A tanulmány képernyőképekkel illusztrálva, részletesen ismerteti a szoftver működését: a különböző keresési lehetőségeket, a találati lista szerkezetét, az adatmegjelenítést és példánykezelést. Az írás emellett kitér a találati halmaz csoportosítását végző facetták, és az elérhető kényelmi szolgáltatások bemutatására is. Végezetül a szerző – az elmúlt közel másfél év tapasztalatának tükrében – néhány sorban értékeli a szoftver használhatóságát egy tudományos szakkönyvtár életében.

Using Primo in the Library and Information Centre of the Hungarian Academy of Sciences

Primo is a cloud technology based discovery and delivery system that can provide the full and intuitive retrieval of library collections. In November 2015, after almost 1 year test period the library made the system accessible for the users. During the test period the most important technical and database problems were solved. The home page of the service is the interface of the services of the library at the same time. Accordingly the latest news, information regarding the query system and the document delivery services are located on the page. Six scopes were defined for the search: the catalogue, the image collection and the repository of the library, the subscribed databases (and a few free one), the catalogues of the institutions of the academy and some main national catalogues with their full text documents. The paper illustrated with screenshots presents in detail the operation of the software: the different ways of searching, the structure of the search result lists, the data view and the copy management. Besides the paper presents the facets

that group the results and the available convenience options, too. In the last few lines the author – summing up the experiences of the last one and a half year – evaluates the usefulness of the software in a scientific research library.

HAÁSZ ANTAL
osztályvezető-helyettes
MTA KIK Szakinformatikai Osztály